

RAPPORT ANNUEL ACTIVITEITENRAPPORT 2022

A woman stands on the left, holding a camera to take a picture of the carriage.

SOMMAIRE

Édito	5	Editorial
Objectifs	7	Doelstellingen
L'inclusion : notre force	9	Inclusie: onze kracht
Superstar	13	Superster
Nouvelles têtes	15	Nieuwe gezichten
L'énergie cheval	17	De energie van het paard
Nos visiteurs	19	Onze bezoekers
Pas que des chevaux !	21	Niet alleen paarden!
Les compétences	25	De vaardigheden
Financement	27	Financiering
Partenaires	29	Partners

INHOUD

EDITO

En cette matinée du début de l'année 2022, Ibrahim et Thibaud, gants de travail enfilés, s'attaquent aux boxes de nos chevaux. C'est reparti pour douze nouveaux mois. Ibrahim a rejoint l'équipe il y a dix ans, tandis que Thibaud nous a rejoints il y a quatre ans. Les années passent et... Et quoi ? Se ressemblent ? Oui, quand même. Et en même temps, non, pas tout à fait.

Oui, nous sommes là, jour après jour, dans cette ferme à Rouge-Cloître, prenant soin de ces animaux, de ces prairies, accueillant des personnes de tous horizons, de tous âges, de toutes singularités. Nous sommes une équipe qui se creuse les méninges et qui transpire pour essayer de... bon, c'est un peu cliché de le dire, mais c'est ainsi, pour essayer de rendre le monde meilleur, ou du moins, Rouge-Cloître.

Et non, cette année ne ressemblera pas tout à fait à la précédente. Elle a été chahutée, avec de nombreux départs du côté de nos chevaux de trait, mais également avec de nouvelles arrivées parmi nos volontaires et salariés. De plus, notre projet d'inclusion se renforce et se développe, comme vous pourrez le lire tout au long de ce rapport, il fait ses preuves !

Une fois de plus, malgré les coups durs, la pluie, le froid, la chaleur aussi, les poubelles trop lourdes, le fumier trop chargé, les

crevaisons de pneus, le manque de locaux, le vol de nos poules, les chevaux qui partent à la retraite, l'équipe de Cheval et Forêt a répondu présente. Et quelle équipe !

Une équipe inclusive composée de salariés bienveillants et de volontaires motivés, parmi lesquels certains ont un petit handicap, tous possédant de grandes capacités. Cette mixité est un réel atout, grâce à elle, nous progressons et accomplissons un travail considérable.

Devinez: la personne qui mène l'attelage dans le parc avec un cheval de 850 kg, a-t-elle un handicap ? Et celle qui accueille cette classe dans la cour de la ferme, qui accompagne les seniors venus nous rendre visite, qui soigne nos ânes, fait pousser des pleurotes, utilise la visseuse pour construire un abri pour nos chèvres... Et qui, jamais, ne manque à l'appel, qui n'a pas peur de mouiller sa chemise, qui fait les choses sérieusement, avec professionnalisme, avec courage quand il le faut (et il le faut parfois !), et en plus, avec un sourire communicatif. Oui, vous avez deviné, vous commencez à nous connaître !

Ibrahim et Thibaud ne nous ont pas attendus, ils ont terminé les boxes, nourri les moutons, les chevaux, les ânes. Maintenant, c'est l'heure du petit café. Oui, c'est important. Thibaud vous le confirmera.

EDITORIAL

Deze ochtend, begin 2022, beginnen Ibrahim en Thibaud met hun werkhandschoenen aan de paardenboxen. Daar gaan we weer voor twaalf maanden. Ibrahim kwam tien jaar geleden bij het team, Thibaud vier jaar geleden. De jaren vliegen voorbij en... En wat? Zien ze er hetzelfde uit? Ja toch. En tegelijkertijd neen, niet helemaal.

Ja, we zijn er, elke dag opnieuw, op deze boerderij van het Rood Klooster, zorgdragend voor deze dieren, deze weiden, mensen ontvangend van allerlei achtergronden, alle leeftijden en met allerlei bijzonderheden. We zijn een team dat zich suf piekert en in het zweet werkt om te proberen... nou ja, het is een beetje een cliché om het te zeggen, maar zo is het toch, om te proberen de wereld een betere plek te maken, of in ieder geval toch het Rood Klooster.

En nee, dit jaar zal niet helemaal zo zijn als het vorige. Het is een hobbelige rit geweest, met veel van onze trekpaarden die vertrokken zijn, maar ook met enkele nieuwkomers onder onze vrijwilligers en medewerkers. Bovendien wordt ons inclusieproject versterkt en ontwikkeld, en zoals u in dit verslag kunt lezen, bewijst het zijn nut!

Ondanks de tegenslagen, de regen, de kou, de hitte ook, de zware vuilnisbakken, de overladen mesthoop, de lekke banden, het gebrek aan lokalen, de diefstal van onze kippen en de

paarden die met pensioen gingen, tekende het team van Paard en Bos opnieuw present. En wat een team!

Een inclusief team bestaande uit aardige medewerkers en gemotiveerde vrijwilligers, sommigen met een lichte handicap, maar allemaal met grote capaciteiten. Deze diversiteit is een echte troef, want daardoor kunnen we vooruitgang boeken en heel wat werk verzetten.

Raad eens, heeft de persoon die het span met een paard van 850 kg ment in het park een handicap? En de persoon die deze klas verwelkomt op het erf van de boerderij, die de senioren begeleidt die ons komen bezoeven, die onze ezels verzorgt, oesterzwammen kweekt, met de elektrische schroevendraaier een schuilplaats bouwt voor onze geiten... En die nooit ontbreekt op het appel, die niet bang is om zich in het zweet te werken, die de dingen serieus en professioneel aanpakt, moedig als het nodig is (en dat is het soms!), en bovendien met een aanstekelijke glimlach. Ja, u raadt het al, u begint ons te kennen!

Ibrahim en Thibaud hebben niet op ons gewacht, ze hebben de stallen opgeruimd en de schapen, paarden en ezels gevoerd. Nu is het tijd voor een kopje koffie. Ja, dat is belangrijk. Thibaud zal u dat bevestigen.

OBJECTIFS

Depuis notre création en cette année 2000, notre association s'est engagée à promouvoir l'utilisation moderne du cheval de trait. Avec leur fiabilité, leur prestance, leur force et leur énergie douce, nos chevaux transpercent cet objectif initial en élargissant leurs domaines d'action. Ils mettent en valeur des personnes uniques tout en étant le moteur écologique de nos activités d'éducation pédagogique, de services en espaces verts, d'animations sur le site et de développement de la ferme de Rouge-Cloître.

Le cheval social

Nous nous engageons activement dans l'inclusion des personnes en situation de handicap. Les bénéficiaires de notre accueil font partie intégrante de notre équipe et sont pleinement impliqués dans la réalisation de nos projets. Notre objectif est de valoriser chaque individu, de lui offrir un sentiment d'utilité et de l'aider à trouver sa place dans la société.

Le cheval de travail

Nos chevaux de trait fournissent des prestations de services dans les espaces verts bruxellois. Ils se chargent de la collecte des corbeilles dans les parcs et les forêts, de l'entretien des prairies, de l'évacuation des coupes de haie, et bien plus encore. Leur énergie douce semble inépuisable et fait d'eux des partenaires indispensables pour ces tâches.

DOELSTELLINGEN

Sinds onze oprichting in 2000 zet onze vereniging zich in om het moderne gebruik van het trekpaard te bevorderen. Met hun betrouwbaarheid, présence, kracht en zachte energie overtreffen onze paarden deze oorspronkelijke doelstelling door hun actiegebieden te verruimen. Ze brengen het beste in unieke individuen naar boven en zijn tegelijkertijd de ecologische motor van onze pedagogische activiteiten, van de dienstverlening in groenvoorzieningen, de animatie op de site en de ontwikkeling van de boerderij van het Rood Klooster.

Het sociale paard

Wij zetten ons actief in voor de inclusie van mensen met een handicap. De mensen die wij ontvangen, maken integraal deel uit van ons team en worden volledig betrokken bij de realisatie van onze projecten. Ons doel is elk individu te valoriseren, hen een gevoel te geven van nuttig zijn en hen te helpen hun plaats in de maatschappij te vinden.

Het werkpaard

Onze trekpaarden leveren diensten in de Brusselse groenvoorzieningen. Ze verzamelen al het afval uit de vuilnisbakken in de parken en bossen, onderhouden weilanden, verwijderen het snoeisel van heggen en nog veel meer. Hun zachte energie lijkt onuitputtelijk en maakt hen tot onmisbare partners voor deze taken.

Het pedagogisch paard

Onze milieu-educatieve activiteiten bieden een veelheid aan ontdekkingen, aangepast aan alle leeftijden en de capaciteiten van onze bezoekers. Op het programma: natuurlijk de fascinerende wereld van het paard, maar ook het bos, de biodiversiteit, energie, het trekspan en het leven op de boerderij.

Het vrijetijdspaard

Wij bieden leuke activiteiten aan die voor iedereen toegankelijk zijn. Naast onze gevaderde vrienden, onze schapen en onze ezels brengen onze paarden het Rood Klooster tot leven. Zij bieden ritten met het span aan, inspireren jongeren om te gaan boeren, leveren waardevolle mest voor lokale tuiniers en brengen bovenal vreugde en geluk aan iedereen die met hen in contact komt.

CHEVAL
& FORÊT

L'INCLUSION : NOTRE FORCE

Au fil des années, notre association a évolué et s'est transformée grâce à l'ajout précieux d'une dimension humaine essentielle : l'inclusion.

En 2022, neuf adultes ayant un léger handicap mental ont vécu l'aventure "Cheval et Forêt". Le principe est simple: Cheval et Forêt a des objectifs et un programme d'activités, il faut les réaliser. Pour ce faire, il y a une équipe mixte, un mélange de salariés et de volontaires ayant une différence ou pas. Tous ensemble, ils relèvent leurs manches et se mettent au travail. Tous travaillent, encadrent, créent, construisent, réfléchissent, apprennent, se forment, se fatiguent, et concrétisent ensemble des services utiles.

L'inclusion est un véritable levier de progrès, favorisant la diversité des idées, des perspectives et des talents au sein de notre équipe.

Depuis janvier 2021, Cheval et Forêt est agréé "Service PACT" par la COCOF, consolidant ainsi notre mission d'organisation et de gestion d'activités inclusives.

Notre équipe pluridisciplinaire de salariés joue un rôle essentiel dans l'encadrement et le bon déroulement de nos activités. Elle veille à ce que chaque volontaire bénéficie d'un soutien individualisé et d'un projet de volontariat adapté à ses besoins, ses capacités et ses aspirations, tant au niveau éducatif que formatif et technique.

L'objectif ultime de notre approche inclusive est de permettre à chaque personne de devenir un acteur à part entière de notre association, en lui offrant des rôles valorisants et utiles dans notre société. Au fil des jours, nos volontaires peuvent endosser différents rôles en fonction de nos activités variées : fermier, jardinier, meneur d'attelage, groom, animateur, palefrenier, cuisinier, couturier... Cette polyvalence constitue un atout majeur pour le développement continu des compétences.

L'inclusion dépasse largement les frontières de notre équipe. Elle est également source d'enrichissement dans nos interactions avec les visiteurs, les promeneurs et les acteurs locaux. Elle favorise des échanges humains authentiques, basés sur le respect et l'ouver-

INCLUSIE: ONZE KRACHT

In de loop der jaren is onze vereniging geëvolueerd en veranderd dankzij de waardevolle toevoeging van een essentiële menselijke dimensie: inclusie.

In 2022 beleefden negen volwassenen met een lichte mentale handicap het avontuur «Paard en Bos». Het principe is eenvoudig: Paard en Bos heeft doelstellingen en een programma van activiteiten, deze moeten gerealiseerd worden. Daarvoor is er een gemengd team, een mix van medewerkers en vrijwilligers met en zonder handicap. Samen stropen ze de mouwen op en gaan aan de slag. Iedereen werkt, begeleidt, creëert, bouwt, reflecteert, leert, wordt opgeleid, vermoedt zich en samen produceren we nuttige diensten.

Inclusie is een echte hefboom voor vooruitgang en bevordert de diversiteit van de ideeën, perspectieven en talenten binnen ons team.

Sinds januari 2021 is Paard en Bos door COCOF erkend als «PACT service», wat onze missie consolideert om inclusieve activiteiten te organiseren en te beheren.

Ons multidisciplinaire team van medewerkers speelt een essentiële rol bij de begeleiding en het goede verloop van onze activiteiten. Zij zorgen ervoor dat elke vrijwilliger individuele ondersteuning krijgt met een vrijwilligerspro-

ject dat afgestemd is op zijn behoeften, capaciteiten en ambities op het gebied van onderwijs, opleiding en technische vaardigheden.

Het uiteindelijke doel van onze inclusieve aanpak is iedereen in staat te stellen een volwaardige speler in onze vereniging te worden door hen valoriserende en nuttige rollen in onze samenleving aan te bieden. Naarmate de dagen verstrijken, kunnen onze vrijwilligers verschillende rollen op zich nemen in functie van onze gevarieerde activiteiten: boer, tuinman, spannenner, loopjongen, animator, stalknecht, kok, naai(st)er, enz. Deze veelzijdigheid is een grote troef voor de voortdurende ontwikkeling van de vaardigheden.

Inclusie reikt veel verder dan de grenzen van ons team. Het is ook een bron van verrijking in onze interacties met de bezoekers, de wandelaars en plaatselijke actoren. Het bevordert authentieke menselijke uitwisselingen, gebaseerd op respect en openheid van geest. Elke ontmoeting wordt een gelegenheid om mensen bewust te maken en te delen, waardoor een positieve synergie ontstaat tussen onze vereniging en de omringende gemeenschap.

Paard en Bos blijft zich resoluut inzetten voor deze aanpak, omdat wij geloven in een inclusieve samenleving waar iedereen een plaats heeft en een unieke bijdrage kan leveren.

ture d'esprit. Chaque rencontre devient une occasion de sensibilisation et de partage, créant ainsi une synergie positive entre notre association et la communauté environnante.

Cheval et Forêt continue de s'engager résolument dans cette voie, car nous croyons en une société inclusive où chacun a sa place et peut apporter sa contribution unique. Ensemble, nous progressons, nous nous soutenons mutuellement et nous nous enrichissons de nos différences.

Merci à toutes les personnes qui ont participé à notre aventure: nos volontaires, nos salariés, nos partenaires et nos visiteurs.

Rêvons un peu: que chacun se joigne à ce mouvement et contribue à la construction d'une société plus ouverte, tolérante et solidaire. Ensemble, nous pouvons créer un monde où chaque individu est reconnu et valorisé quelles que soient ses différences.

Unis par la diversité, nous sommes plus forts, plus créatifs et plus résilients.

On essaie?

Samen boeken we vooruitgang, steunen we elkaar en worden we verrijkt door onze verschillen.

Dank aan iedereen die aan ons avontuur deelgenomen heeft: onze vrijwilligers, onze medewerkers, onze partners en onze bezoekers.

Laten we een beetje dromen: dat iedereen zich bij deze beweging aansluit en bijdraagt aan de ontwikkeling van een meer open, tolérante en solidaire samenleving. Samen kunnen we een wereld creëren waar iedereen wordt erkend en gewaardeerd, ongeacht zijn of haar verschillen.

Verenigd door diversiteit zijn we sterker, creatiever en veerkrachtiger.

Proberen we het?

SUPERSTAR

Le héros de l'année 2022 chez Cheval et Forêt s'appelle Iago. À 7 ans, notre trait ardennais a porté sur ses épaules le poids de notre projet, et pas au sens figuré ! Il en a tracté des attelages... Mais pourquoi ?

Parce que Jeff a atteint l'âge de la retraite bien méritée (oui, vraiment bien méritée, tant d'années à tracter l'asbl derrière lui !) et qu'il a rangé ses fers dans une armoire pour profiter de la vie.

Parce que Ouragan, valeur sûre de notre asbl, c'est révélé pas si sûr que ça... Un problème naviculaire (c'est dans le sabot, vous irez voir sur wikipedia...) l'a mis en incapacité de travail définitive dès le mois de janvier. Enfin, définitive chez nous, car il a trouvé un job ailleurs: grâce à son tempérament zen, il s'est mis au service de l'association « Les Compagnons des Prés » où ses talents servent la cause de l'hippotherapie...

Parce que Flup, malchance, s'est fait en juin une micro-fracture à un genou qui le met aussi au repos forcé. Il s'en est allé à Couvin, couler des jours heureux au milieu de 5 juments ardennaises. Oui, peut-être risque-t-il d'avoir quelque fois mal à la tête...

Parce que Lennon, arrivé en février, n'a que 2 ans, et que 2 ans, c'est un peu tôt pour travailler vraiment. Il est juste prêt à découvrir le monde du travail et à s'y former

doucement. Du coup, Iago aura mouillé sa crinière et usé ses fers et nous aura montré toute sa puissance, son courage et sa volonté en assumant une belle série de collectes et d'animations. Il aura été particulièrement choyé par toute l'équipe reconnaissante.

En septembre, Walter, un trait belge de Libramont appartenant à Jean-Claude Louis, est venu lui prêter main forte pour le reste de l'année. Ouf.

Et déjà, dans les livres d'histoires poétiques, on peut lire :

“Deux mille vingt-deux
Voit apparaître le courageux
Habile seigneur aux profonds yeux
Iago le merveilleux”

SUPERSTER

De held van het jaar 2022 bij Paard en Bos heet Iago. Op 7-jarige leeftijd heeft ons Ardense trekpaard het gewicht van ons project op zijn schouders gedragen, en niet alleen figuurlijk! Hij heeft al veel spannen getrokken ... Maar waarom?

Omdat Jeff verdient de leeftijd van pensioengerechtigde bereikt heeft (ja, echt welverdiend, zoveel jaren lang de vzw achter zich aan getrokken!) en zijn hoefijzers in een kast opgeborgen heeft om van het leven te genieten.

Omdat Ouragan, de vaste waarde van onze vzw, dat ondertussen iets minder bleek ... Door een probleem met het os navicularare (dat zit in de hoef, kijk maar op wikipedia...) is hij sedert januari definitief arbeidsongeschikt. Het is te zeggen definitief bij ons, want hij heeft elders een baan gevonden: dankzij zijn zen temperament is hij nu lid van de vereniging «Les Compagnons des Prés» waar zijn talenten de zaak van de hippotherapie dienen ...

Omdat Flup de pech had dat hij in juni een microfractuur aan zijn knie opliep, waardoor ook hij het wat rustiger aan moet doen. Hij is vertrokken naar Couvin om een gelukkig leven te leiden met 5 Ardense merries. Ja, hij zal allicht af en toe koppijn hebben ...

Omdat Lennon, die in februari aankwam, pas 2 jaar oud is en 2 jaar oud is nog wat vroeg om echt te gaan werken. Hij is net klaar om de wereld van het werken te ontdekken en dat langzaamaan gewoon te worden.

Daarom zal Iago zijn manen nat gemaakt hebben, zijn hoefijzers versleten hebben en ons al zijn kracht, moed en wilskracht getoond hebben door een mooie reeks afvalinzamelingen en animaties op zich te nemen. Hij werd bijzonder verwend door het voltallige, dankbare team.

In september kwam Walter, een Belgisch trekpaard uit Libramont van Jean-Claude Louis, hem een handje helpen voor de rest van het jaar. Oef.

En inmiddels kunnen we in de poëtische geschiedenisboeken het volgende lezen:

“Tweeduizend tweeëntwintig
Ziet de verschijning van de dappere
Behendige heer met zijn diepe ogen
Iago de wonderbaarlijke”

NOUVELLES TÊTES

Nous vous le disions dans l'introduction, non, cette année 2022 ne sera pas identique à la précédente. Il y a eu un vent de renouveau qui a décoiffé notre association.

Tout a commencé avec Ikram. Début de l'année, elle a rejoint l'équipe de volontaires. Pas toute seule, non, elle a emmené avec elle son grand sourire et son caractère positif. Comme Eva nous avait quittés fin décembre, le nombre de nos volontaires ayant une petite différence est repassé à 8. Mais comme pour du renouveau, 8 ce n'est pas neuf, une Laura en plus et le compte est bon. Oui, Laura nous aura rejoint en septembre, et elle, elle a pris dans son sac sa détermination sans égal ! Walter vient d'arriver, il pèse une tonne, il faut quelqu'un pour le prendre au licol... qui ? Ben moi, Laura ! Même pas peur, Walter n'a qu'à bien se tenir (comme le reste de l'équipe).

Mais qui est Walter? C'est un cheval de trait belge âgé de 10 ans, qui nous est prêté pour donner un coup de sabot à Iago (relisez le chapitre "superstar"). Arrivé en septembre, il restera 6 mois chez nous.

Comment, il n'y a plus que Iago comme cheval ? Non, Lennon a débarqué en février à Rouge-Cloître, et lui, il va rester ! Beau trait ardennais de 2 ans et demi, il passera l'année à se familiariser avec les lieux, la ville et l'attelage. Mais pas encore de travail pour lui,

laissons lui le temps de grandir. Quant à Flup et Jeff, ils sont pensionnés (oui, relisez le chapitre "superstar")

Béêê c'est pas tout. Béêê il y a trois petites tailles qui sont arrivées en juin. Béêê oui, trois chèvres naines, enfin, deux chèvres et un bouc, qui, dès leur premier pas chez nous se sont attirées les "hoooo", "elles sont mignooooonnes". Trois petites stars qui font sourire, surtout quand elles pratiquent l'escalade sur leur râtelier.

Et pour encadrer tous ces nouveaux venus, il y a aussi eu du sang nouveau chez les salariés: Jérémie et Patrick ont décidé de faire partie de la pas si petite famille des fermiers bruxellois !

Bienvenue à tou.te.s !

NIEUWE GEZICHTEN

Zoals we in de inleiding al zeiden, nee, 2022 wordt niet hetzelfde als het voorgaande jaar. Er is een wind van verandering geweest die het kapsel van onze vereniging in de war heeft gebracht.

Het begon allemaal met Ikram. Begin dit jaar kwam zij het team van vrijwilligers versterken. Niet in haar eentje, nee, ze bracht een grote glimlach en een positieve instelling mee. Toen Eva ons eind december verliet, daalde het aantal vrijwilligers met één eenheid dus naar 8. Maar voor een heropleving staat 8 niet gelijk aan negen, nog één Laura erbij en de rekening klopt. Ja, Laura is er sinds september bijgekomen en zij heeft haar ongeëvenaarde vastberadenheid meegebracht! Walter is net aangekomen, hij weegt een ton, en we hebben iemand nodig die hem bij het halster leidt... wie? Nou, ik, Laura! Wees niet bang, Walter moet zich maar gedragen (net als de rest van het team).

Maar wie is Walter? Hij is een 10-jarig Belgisch trekpaard, die aan ons uitgeleend wordt om Iago een schop te geven (lees het hoofdstuk "superster" nog maar eens). Hij is in september aangekomen en blijft 6 maanden bij ons.

Wat bedoel je, Iago is het enige paard dat nog over is? Neen, Lennon is in februari op het Rood Klooster aangekomen en hij blijft! Een mooi Ardens trekpaard van 2 en een half jaar

oud, hij zal het jaar doorbrengen om de omgeving, de stad en het span te leren kennen. Maar nog geen werk voor hem, laten we hem de tijd geven om te groeien. Wat Flup en Jeff betreft, die zijn met pensioen (ja, lees het hoofdstuk «superstar» nog maar eens).

Bèè dat is nog niet alles. Bèè er zijn drie kleintjes aangekomen in juni. Bèè ja, drie dwerggeitjes, nou ja, twee geitjes en een bok die van bij hun aankomst begroet werden met "hoooo" en "ze zijn schaaattig". Drie sterretjes die je doen glimlachen, vooral als ze op hun ruif klimmen.

En om al die nieuwkomers op te vangen, is er ook nieuw bloed onder de medewerkers: Jérémie en Patrick hebben besloten om zich bij de niet zo kleine familie van Brusselse boeren aan te sluiten!

Welkom ieder.een!

L'ÉNERGIE CHEVAL

Nos chevaux de trait se distinguent par leur fiabilité, leur prestance, leur force et leur énergie douce. Chaque année, ils contribuent à la collecte de près de 18 000 poubelles dans les parcs de Woluwe, Seny, Tenreuken et Rouge-Cloître, ainsi qu'en forêt de Soignes, offrant ainsi une alternative écologique en remplaçant les véhicules à moteur traditionnellement utilisés.

Ils ne sont pas seuls évidemment. À chacune de leurs 190 collectes, ils étaient accompagné d'une équipe mixte, inclusive, qui les aura brossés, préparés et attelés avant de partir dans leur mission de ramassage. Selon les cas, l'attelage traversera les rues des communes environnantes pour rejoindre un des parcs avant d'y collecter, au rythme du pas du cheval, les poubelles.

“C'est merveilleux !” Oui, merci madame. “Quelle bonne idée, ça c'est innovant !” Heu oui oui, mais bon, ça fait déjà 12 ans que nous le faisons...

Mince, en le disant, on se rend compte que se sont déjà plus de 100.000 poubelles collectées par nos chevaux ! Bien plus de 10.000 km parcourus ! Combien de fers usés sur le macadam bruxellois ? Bien moins que le nombre de photos de nos chevaux prises par les promeneurs des parcs...

DE ENERGIE VAN HET PAARD

Onze trekpaarden onderscheiden zich door hun betrouwbaarheid, présence, kracht en zachte energie. Elk jaar dragen ze bij tot de ophaling van bijna 18.000 vuilnisbakken in de parken van Woluwe, Seny, Tenreuken en het Rood Klooster, alsook in het Zoniënwoud. Een ecologisch alternatief doordat ze de traditioneel gebruikte motorvoertuigen vervangen.

Natuurlijk zijn ze niet alleen. Bij elk van hun 190 ophalingen worden ze begeleid door een gemengd inclusief team dat ze geborsteld, voorbereid en ingespannen heeft, voordat ze aan hun opdracht beginnen. Al naargelang trekt het span door de straten van de omliggende gemeenten om een van de parken te bereiken en daar de vuilnisbakken leeg te maken, op het ritme van de pas van het paard.

“Het is prachtig!” Ja, dank u mevrouw. “Wat een geweldig idee, dat is innovatief!” Nou, ja, ja, maar we doen het al 12 jaar ondertussen ...

Goh, terwijl we het zeggen, realiseren we ons dat onze paarden al meer dan 100.000 vuilnisbakken leeggemaakt hebben! En meer dan 10.000 km afgelegd! Hoeveel hoefijzers versleten op het Brusselse asfalt? Veel minder dan het aantal foto's van onze paarden die de wandelaars in de parken nemen ...

En laten we onze dappere ezels Tic en Tac niet vergeten! Ook zij spelen een essentiële rol in onze werkzaamheden. Gewapend met een kar maken ze vastberaden tochten langs de speelplaatsen op de site van het Rood Klooster om afval op te halen. Hun temperament is soms wat moeilijker dan dat van onze paarden, maar hun trouw en moed zijn voorbeeldig. Al zes jaar lang zijn ze er, altijd op tijd, met hun kar, soms vol met afval dat opgeruimd moet worden, soms vol met emmers water ten behoeve van de oudere amateurtuiniers van het Rood Klooster.

Door te kiezen voor afvalinzameling met onze trekpaarden en ezels zetten wij ons actief in voor het behoud van het milieu. Deze ecologische aanpak helpt de uitstoot van fijnstof en CO₂ te verlagen. Maar naast de indrukwekkende cijfers van de afvalinzameling maakt ons werk deel uit van een bredere visie: de sociale inclusie bevorderen, de menselijke banden versterken en onze planeet beschermen. Tenminste, als Tic en Tac willen (mee)werken ...

NOS VISITEURS

Ah il y a du monde qui vient nous voir à Rouge-Cloître. Que ce soit dans le cadre d'une sortie scolaire, pour une animation adaptée à un handicap, pour un moment hors du temps ou simplement par curiosité, la cour de la ferme est la même pour tout le monde, oui, elle sent le fumier !

Les animations pédagogiques

Principalement maternelles et primaires, les classes qui participent à une de nos animations ne repartiront pas la tête vide. Que ce soit pour une activité fermière pour les plus petits, plus nature pour les plus grands ou encore plus centrée sur l'énergie cheval, ou sur la laine de nos moutons, il y en a des choses à apprendre et à découvrir.

Chaque animation sera l'occasion de rencontre avec nos animaux. Notre équipe d'animateurs est bien entendu inclusive et souvent en nombre. Il n'est pas rare d'avoir 5 animateurs, 2 chevaux, un attelage et quelques invités à plumes pour une seule animation. Chaque animé repartira avec un "petit cahier", reprenant les thèmes vu lors de sa visite. Et aussi un peu de crottin sur ses chaussures (on vous avait prévenu, ne venez pas en sandales !).

Les animations adaptées

Ce sont des activités sur mesure pour des publics particuliers: centre de jour, adolescents autistes, maison psychiatrique, primo-

arrivants, jeunes en décrochage scolaire... Tout le monde est le bienvenu à Cheval et Forêt, nous nous adaptons. Nous prenons le temps d'avancer au rythme de chacun. Au besoin, nous démultiplions nos animateurs et nos chevaux !

L'accueil des seniors

Retour à la campagne pour les seniors des résidences qui viennent nous rendre visite. Au programme, petite balade en attelage, rencontre de nos animaux, petit goûter avec toute l'équipe et ... des récits. Mais cette fois-ci, les histoires, ce n'est pas nous qui les racontons. Les souvenirs de nos aînés remplissent la grange tandis que le café coule à flot (oui, du coup, Thibaud adore cette activité...).

Les stagiaires

Au nombre de cinq, ils viennent mettre un pied dans la vie active de la ferme les mercredis après-midi en période scolaire. Cette joyeuse équipe, qui fréquente l'enseignement spécialisé, découvre le travail en groupe et l'expérience de la vie active à la ferme, et est accompagnée par nos encadrants bienveillants. Bienveillants et surtout patients...

ONZE BEZOEKERS

Er komen zoveel mensen op bezoek naar het Rood Klooster. In het kader van een schoolreis, voor een activiteit aangepast aan een handicap, voor een moment buiten de tijd of gewoon uit nieuwsgierigheid; het erf van de boerderij is voor iedereen hetzelfde, ja, het ruikt er naar mest!

De pedagogische activiteiten

De klassen uit voornamelijk kleuter- en basisscholen die aan een van onze activiteiten deelnemen, zullen niet met lege handen naar huis gaan. Of het nu gaat om een boerderijactiviteit voor de allerkleinsten, meer natuur voor de ouderen of een activiteit die zich meer richt op paardenkracht of op de wol van onze schapen, er valt genoeg te leren en te ontdekken.

Elke activiteit is een gelegenheid om onze dieren te ontmoeten. Ons team van animatoren is uiteraard inclusief en vaak talrijk. Het is niet ongewoon om voor één activiteit 5 animatoren, 2 paarden, een span en een paar gevederde gasten te hebben. Elke animator vertrekt met een "notitieboekje" met daarin de thema's die ze tijdens hun bezoek gezien hebben. En ook een beetje mest op hun schoenen (we hebben u gewaarschuwd, kom niet in sandalen!).

Aangepaste activiteiten

Dit zijn activiteiten op maat van specifieke groepen: dagcentra, autistische tieners,

psychiatrische tehuizen, nieuwkomers, schoolverlaters, enz. Iedereen is welkom bij Paard en Bos, wij passen ons aan. We nemen de tijd om ons aan ieders tempo aan te passen. Indien nodig kunnen we het aantal animatoren en paarden nog uitbreiden!

Het onthaal van senioren

Terug naar het platteland voor de senioren uit bejaardentehuizen die ons komen bezoeken. Op het programma staan een ritje met het span, een ontmoeting met onze dieren, een hapje met het hele team en ... verhalen. Maar deze keer zijn wij niet degenen die de verhalen vertellen. De herinneringen van onze ouderen vullen de schuur terwijl de koffie rijkelijk vloeit (ja, daarom houdt Thibaud van deze activiteit...).

De stagiairs

Met vijf in totaal komen ze tijdens het schooljaar de woensdagnamiddag kennismaken met het leven op de boerderij. Dit vrolijke team, dat speciaal onderwijs volgt, ontdekt groepswerk en de ervaring van het actieve leven op de boerderij. Het team wordt begeleid door onze zorgzame begeleiders. Zorgzaam en vooral geduldig ...

SPAX

PAS QUE DES CHEVAUX !

Depuis des années, ça fourmille d'idées et de projets à Cheval et Forêt. Même si notre nom est ce qu'il est, on ne s'arrête pas aux chevaux et à la forêt !

Nous travaillons et transformons la laine de nos moutons. Oui, nos brebis, qui entretiennent une zone naturelle de Rouge-Cloître, nous fournissent aussi la matière première d'une de nos activités: l'atelier laine. Fraîchement tondue, la laine de nos "rousses ardennaises" et de nos "Entre Sambre et Meuse" est nettoyée, triée, cardée, feutrée, filée et transformée en sous-plats, semelles, coussins, boucles d'oreille et autres créations originales.

De la paille, du blanc de champignon sur céréale et du savoir faire. C'est la formule employée par notre équipe pour créer nos très demandés "kits de pleurotes" à faire pousser chez soi. Ce n'est pas tout de mener un cheval de 900kg dans les parcs, nos volontaires apprennent aussi à peser précisément 200 grammes de mycelium, à les répartir dans 3300 grammes de paille humide et faire incuber le tout pendant 21 jours à une température moyenne de 16°. En moyenne, 25 kits de champignons sont confectionnés en une matinée avec une équipe de 4 personnes. Ce n'est certes pas d'une rentabilité folle, mais le produit fini est lui d'une qualité folle. Chaque kit fournira entre 2 et 4 récoltes !

Les activités "tout public" que nous faisons dans le cadre de différents événements sont l'occasion pour notre équipe de mettre en valeur tout ce savoir-faire artisanal en proposant à la vente ses créations. Lors du weekend du "Village de Noël" de Rouge-Cloître, où la cour de notre ferme s'est illuminée de mille feux pour accueillir le Père Noël que nos chevaux auront transporté en attelage, les semelles en laine, les serviettes en tissu de récupération et les kits de champignons se sont vendus comme des petits pains. Tout comme lors de nos opérations fumier, où pas moins de 700 sacs ont été distribués gratuitement (nos pauvres lombaires s'en souviennent encore), où toutes nos soupes maison sont parties en moins de temps qu'il ne faut pour le dire. Lors de Rouge-Cloître en Fête et de la Journée de la Forêt de Soignes, c'est notre savoir-faire que nous montrons au public, en animant un atelier laine en extérieur, en faisant des démonstrations de débardage... Et quelle fierté de voir les gens ouvrir grands leurs yeux quand ils se rendent compte que nos volontaires et leurs différences ont des compétences surprenantes. Enfin, surprises pour ceux qui ne nous ont pas encore rendu visite, les autres le savent, et, nous pensons, voient le handicap autrement.

À l'occasion du village de Noël, nous avons vendu une merveilleuse soupe bio, cuisinée avec les légumes de notre potager. Oui, en

NIET ALLEEN PAARDEN!

Bij Paard en Bos wemelt het al jaren van de ideeën en projecten. Ook al is onze naam wat hij is, we stoppen niet bij paarden en het bos!

Wij werken met en verwerken de wol van onze schapen. Ja, onze ooien, die een natuurgebied van het Rood Klooster onderhouden, leveren ons ook de grondstof voor een van onze activiteiten: het wolatelier. De vers geschorste wol van onze "Ardense roodharigen" en onze "Entre Sambre et Meuse" wordt gereinigd, gesorteerd, gekaard, vervilt, gesponnen en verwerkt tot onderzetters, zolen, kussens, oorbellen en andere originele creaties.

Stro, champignonbrood op graan en knowhow: dit is de formule waarmee ons team onze veelgevraagde "oesterzwammen-kits" maakt om thuis te kweken. Het is niet alleen een paard van 900 kg door het park mennen, onze vrijwilligers leren ook hoe ze precies 200 gram mycelium moeten afwegen, dit over 3.300 gram vochtig stro verspreiden en dan alles 21 dagen laten incuberen bij een gemiddelde temperatuur van 16°. Gemiddeld worden in één ochtend 25 champignonkits gemaakt door een team van 4 personen. Toegegeven, het is niet ongelooflijk rendabel, maar het eindproduct is van ongelooflijke kwaliteit. Elke kit levert 2 tot 4 oogsten op!

De activiteiten «voor iedereen» die wij in het kader van verschillende evenementen organiseren, zijn voor ons team een gelegenheid om al deze ambachtelijke knowhow te tonen door onze creaties te koop aan te bieden. Tijdens het weekend "Kerstdorp" van het Rood Klooster toen het erf van onze boerderij met duizenden lampjes verlicht was om de Kerstman te verwelkomen die door onze paarden in een koets voortgetrokken werd, verkochten de wollen zolen, de handdoeken gemaakt van gerecycleerde stoffen en de paddenkoelenkits als warme broodjes. Net zoals tijdens onze mestoperaties: toen werden niet minder dan 700 zakken gratis uitgedeeld (onze arme lendenen herinneren zich dat nog) en waren al onze zelfgemaakte soepen in een mum van tijd uitverkocht. Tijdens Het Rood Klooster feest en de Dag van het Zoniënwoud tonen we onze knowhow aan het publiek door een workshop wol in de open lucht te organiseren, houtkap te demonstreren, enz. En wat is het een bron van trots om mensen hun ogen te zien openen als ze merken dat onze vrijwilligers met hun verschillen over verrassende vaardigheden beschikken. Verrassend, althans voor degenen die ons nog niet bezocht hebben, want de anderen weten het en zien, denken wij, een handicap in een ander licht.

In het Kerstdorp verkochten we een heerlijke biologische soep, bereid met groenten uit onze moestuin. Ja, naast champignons

plus des champignons, nous cultivons des courges, tomates, pomme de terre, salades, pour une consommation en équipe le vendredi et pour les limaces le reste de la semaine. Les potagers du Rouge-Cloître, environ 80 parcelles mises à disposition par Bruxelles Environnement, ne sont pas raccordées à l'eau courante, mais sont équipées de deux pompes à bras. L'arrosage peut s'avérer très physique. Depuis trois ans, nos ânes viennent ponctuellement en aide au jardiniers seniors du site en leur apportant, avec leur petite charrette, de l'eau puisée à la fontaine du site.

Pendant ce temps, nos lourds équidés en profitent pour se remplir le ventre d'herbe ou de foin en se tournant les sabots. C'est le moment de changer de nom, que pensez-vous de "Cheval et forêt et laine et potager et champignons et fêtes et... grosse fatigue"? Oui, bon ok, pas terrible. On va rester sur Cheval et Forêt, rien de tel que l'original !

kweken we pompoenen, tomaten, aardappelen en sla, die we op vrijdag als team opepen en de rest van de week voor de slakken is. De moestuinen van het Rood Klooster, zo'n 80 percelen ter beschikking gesteld door Leefmilieu Brussel, zijn niet aangesloten op stromend water, maar zijn voorzien van twee handpompen. Het besproeien kan fysiek erg zwaar zijn. Sinds drie jaar helpen onze ezels nauwgezet de oudere tuiniers op de site door hen in hun karretje water te brengen afkomstig van de bron op de site.

Ondertussen maken onze zware paarden van de gelegenheid gebruik om hun buik te vullen met gras of hooi terwijl ze hun hoeven draaien. Het is tijd om de naam te veranderen, wat denk je van "Paard en bos en wol en moestuin en paddestoelen en feesten en ... grote vermoeidheid"? Ja, oké, niet zo goed. We houden het bij Paard en Bos, er gaat niets boven het origineel!

LES COMPÉTENCES

Chaque activité nécessite des compétences particulières. Que ce soit pour habiller un cheval, le mener en attelage, pour fixer une planche en construisant un abri pour nos chèvres, pour utiliser une machine à coudre, planter un poireau, débardeur en forêt, ... il faut apprendre les façons de bien faire, et chez nous, tout le monde les apprend, à son rythme. L'équipe encadrante, elle-même formée, est présente pour expliquer aux volontaires ayant un handicap le contexte de l'activité et les bons gestes, pour leurs apprendre à réaliser chaque activité dans les meilleures conditions. Dans la mesure du possible, l'apprentissage des compétences mène jusqu'à un certain niveau d'autonomie de nos volontaires. Ce développement de compétences fait partie de la dynamique de valorisation de la personne.

En plus des formations en interne par l'équipe encadrante, qui peuvent être considérée comme une formation continue, nous mettons en place des formations avec des intervenants externes ou des activités de loisirs destinées à donner une ouverture sur l'extérieur. Formation ergonomique par des spécialistes en médecine du travail et en prévention (merci Marc, merci Eric !), formation sur le climat et la transition écologique (par la Fresque du climat), formation adaptée par l'ASBL Le Bataclan, formation de débardeur à Libramont (par Jean-Claude Louis, débardeur professionnel)... chaque formation

est en lien étroit avec notre projet.

Cerise sur le gâteau, en 2022, toute l'équipe est partie en Normandie, au Haras national du Pin, suivre une formation d'attelage. Trois jours sur piste et sur route pour nos volontaires à suivre les conseils de Raphaël, professeur de cette école française d'attelage, qui, au bout du stage, nous a fait part de son étonnement extrêmement positif quant au très bon niveau de nos meneurs.

Ce que nous dit Raphaël, professeur et compétiteur sportif de haut niveau d'attelage en paire, valide notre projet, et l'investissement en temps que nous passons à nous former. Un handicap ? Et alors ? C'est vrai que certaines choses demandent un peu plus de temps et parfois, plus de volonté. Mais de la volonté, il y en a à revendre chez Cheval et Forêt. Et les défis, nous sommes toujours prêts à les relever. Ensemble.

DE VAARDIGHEDEN

Elke activiteit vereist specifieke vaardigheden. Of het nu gaat om het dresseren van een paard, het mennen van een span, het vastmaken van een plank bij het bouwen van een schuilplaats voor onze geiten, het gebruiken van een naaimachine, het planten van prei, het rooien van een bos... je moet leren hoe het moet, en bij ons leert iedereen in zijn eigen tempo. Het begeleidingsteam, dat zelf opgeleid is, staat klaar om de gehandicapte vrijwilligers de context van de activiteit en de juiste gestes uit te leggen, om hen te leren hoe ze elke activiteit in de beste omstandigheden kunnen uitvoeren. In de mate van het mogelijk leidt het aanleren van vaardigheden tot een zekere mate van autonomie bij onze vrijwilligers. Deze ontwikkeling van vaardigheden maakt deel uit van de dynamiek van de valorisatie van het individu.

Naast interne opleidingen door het begeleidingsteam die als permanente opleiding beschouwd kunnen worden, organiseren wij opleidingen met externe sprekers of vrijetijdsactiviteiten die een opening naar de buitenwereld bieden. Ergonomische opleidingen door specialisten in arbeidsgeneeskunde en preventie (bedankt Marc, bedankt Eric!), opleidingen over het klimaat en de ecologische transitie (door het Klimaatfresco), aangepaste opleidingen door de vzw Le Bataclan, opleidingen over bos rooien in Libramont (door Jean-Claude Louis, een professionele rooier)... elke opleiding is nauw verbonden met ons project.

Als kers op de taart ging het hele team in 2022 naar Normandië, naar de Haras national du Pin, om een m cursus te volgen. Onze vrijwilligers brachten drie dagen door op de piste en op de weg en volgden de adviezen op van Raphaël, een leraar van deze Franse menschool. Die vertelde ons aan het einde van de cursus hoe verbaasd hij was over het zeer hoge niveau van onze menners.

Wat Raphaël, leraar en topsporter in het spanronden, ons vertelt, valideert ons project en de geïnvesteerde tijd in onze opleiding. Een handicap? En dan? Het klopt dat sommige dingen wat meer tijd en soms wat meer wilskracht vergen. Maar wilskracht is er meer dan genoeg bij Paard en Bos. En we staan altijd klaar om een uitdaging aan te gaan. Samen.

FINANCEMENT

Bien que le fumier de cheval est appelé “or brun”, nous le distribuons gratuitement. Heureusement, nos 22 années d’existence nous prouvent que nous avons réussi à créer un projet stable aux bases solides. La diversité de nos financements est le reflet de la diversité de nos activités.

30% de ceux-ci proviennent des recettes de nos activités, c'est un niveau de pourcentage de fonds propres que nous maintenons depuis douze années et dont nous sommes très fiers. La plus grande partie provient de nos prestations de services en espaces verts (marchés publics), le reste provient de nos animations pédagogiques et des différents événements auxquels nous participons. Le tout est réinvesti intégralement dans les objectifs sociaux de Cheval et Forêt !

70% proviennent d'aide à l'emploi, de subsides et le dernier pour-cent de dons. Depuis des années, ils nous viennent en aide et nous accompagnent dans le développement de nos activités. Ce sont à chaque fois des gestes généreux qui valident notre action et nous prouvent, si besoin en était, qu'elle a du sens.

FINANCIERING

Hoewel paarden mest bekend staat als “bruin goud”, delen wij het gratis uit. Gelukkig bewijzen onze 22 jaar van bestaan dat we erin geslaagd zijn een stabiel project met stevige fundamenten te ontwikkelen. De diversiteit van onze financiering weerspiegelt de diversiteit van onze activiteiten.

30% van onze financiering is afkomstig van inkomsten uit onze activiteiten, een percentage dat we al twaalf jaar handhaven en waar we erg trots op zijn. Het grootste deel daarvan komt uit onze dienstverlening voor groenvoorzieningen (openbare aanbestedingen), de rest uit onze pedagogische activiteiten en de verschillende evenementen waaraan wij deelnemen. Dit alles wordt opnieuw geïnvesteerd in de sociale doelstellingen van Paard en Bos!

70% komt uit werkgelegenheidssteun, subsidies en de laatste één procent uit donaties. Al jaren helpen en ondersteunen zij ons bij de ontwikkeling van onze activiteiten. Deze gulle gebaren bevestigen telkens opnieuw ons werk en bewijzen, als dat al nodig was, dat het zinvol is.

PARTENAIRES

Le service PHARE (COCOF), l'administration qui vient en aide aux personnes handicapées à Bruxelles, nous soutient financièrement pour nous permettre de pérenniser notre projet d'inclusion sociale. En 2022, son aide est considérable (33% de notre financement !) suite à l'agrément Pact que nous avons obtenu. C'est le reflet du développement de notre projet social qui est devenu, au fil des ans, le cœur de notre association.

En plus de nous soutenir financièrement, la commune d'Audergem nous apporte une aide logistique depuis plus de 20 ans et nous fournit des infrastructures mieux adaptées année après année.

Par un soutien financier pour nos actions d'éducation à l'environnement, par une mise à disposition de prairies et par une aide logistique essentielle, Bruxelles Environnement nous permet de proposer un panel diversifié d'activités sur le site de Rouge-Cloître et en Forêt de Soignes.

Par son soutien salarial, Actiris contribue au développement de notre projet d'inclusion sociale. C'est la quarzième année qu'Actiris nous accompagne, non seulement financièrement, mais aussi dans le suivi et l'engagement de nouveaux travailleurs.

Chaque année, nos salariés suivent une multitude de formations. Le Fond ISAJH prend en charge une partie du financement de celles-ci, permettant de cette façon à notre asbl de développer ses compétences.

PARTNERS

Le service PHARE (COCOF), de administratie die gehandicapten in Brussel helpt, geeft ons financiële steun om ons project voor sociale inclusie voort te zetten. In 2022 was deze steun aanzienlijk (37% van onze financiering!) dankzij de Pact-erkennung die wij verkregen. Dit weerspiegelt de ontwikkeling van ons sociaal project, dat in de loop der jaren het hart van onze vereniging is geworden.

De gemeente Oudergem steunt ons niet alleen financieel, maar biedt ook al meer dan 20 jaar lang logistieke steun door ons jaar na jaar een beter aangepaste infrastructuur te bezorgen.

Door financiële steun te verlenen aan onze milieu-educatieve activiteiten, weiden ter beschikking te stellen en essentiële logistieke bijstand te verlenen, stelt Leefmilieu Brussel ons in staat om een brede waaier aan activiteiten aan te bieden op de site van het Rood Klooster en in het Zoniënwoud.

Met zijn salarissteun draagt Actiris bij tot de ontwikkeling van ons project voor sociale inclusie. Dit is het veertiende jaar dat Actiris ons steunt, niet alleen financieel, maar ook in de opvolging en aanwerving van nieuwe medewerkers.

Elk jaar volgen onze loontrekenden allerlei opleidingen. Het Fonds ISAJH neemt een deel van de kosten daarvoor op zich, zodat onze vzw haar vaardigheden kan ontwikkelen.

CHEVAL & FORÊT ASBL
PAARD & BOS VZW
rue de Rouge-Cloître 5
5 Rood-Kloosterstraat
Brussel 1160 Bruxelles
TÉL +32 2 660 67 07
GSM +32 474 074 183
info@chevaletforet.be
www.chevaletforet.be

CONTACT
Luc Foulon
luc@chevaletforet.be

BANQUE/BANK BE86 6528 1816 2750
BCE 0471 767 121 – RPM Bruxelles
KBO 0471 767 121 – RPP Brussel

CONSEIL D'ADMINISTRATION

RAAD VAN BESTUUR
Bruno Vermeiren
Marie-Christine Lahaye
Sergio Di Virgilio

GRAPHIC DESIGN
www.inoctavo.be

CRÉDITS PHOTOGRAPHIQUES / FOTO'S
© Cheval et Forêt ASBL/Paard & Bos vzw

